

Uppdragsgivare: Naturvårdsverket

Rapport om allmänhetens kunskap om
invasiva främmande arter

New Republic, mars 2022

Inledning

- Våren 2018 genomfördes en nollmätning av allmänhetens kunskap, agerande och attityder i förhållande till invasiva främmande arter. Mätningen upprepades 2020. Mätningen har nu genomförts för tredje gången av Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten. Syftet har varit att undersöka vilka effekter som myndigheternas kommunikationsarbete har haft sedan den förra mätningen.
- New Republics uppdrag har bestått i att förbereda och genomföra en undersökning av allmänhetens kunskap, agerande och attityder. Resultatet ska vara jämförbart med tidigare mätningars resultat. I uppdraget ingår att sammanställa och analysera resultatet i relation till tidigare mätningar.
- Uppdraget omfattar även inspel till planering av fortsatt kommunikationsarbete samt att ge underlag för att sätta mål.
- *Bilagd denna rapport finns samtliga öppna svar samt tabeller i Excel-format.*

Summering

Om undersökningen

Resultat

Bakgrundsdata

Summering

- **Kännedomen om invasiva främmande arter fortsätter att öka:** Andelen som svarat att de känner till att invasiva främmande arter finns är nu 84 %. Det är en ökning från 71 % vid mätningen 2020. Vid nollmätningen 2018 låg kännedomen på 50 %.
- **Många vet också vad problemet med invasiva främmande arter är:** Närmare 8 av 10 av dem som känner till att invasiva främmande arter finns, svarar att de också känner till vad problemet med dem är. Det är i nivå med de två föregående mätningarna. Det respondenterna framför allt uppger vara problemet är att de invasiva främmande arterna tränger undan den naturliga faunan och påverkar ekosystem negativt. Invasiva främmande arter är vidare svåra att bekämpa och de sprider sig explosionsartat, enligt respondenterna.
- **Lupin, parkslide och jätteloka är de vanligaste arterna att känna till:** Av dem som känner till att invasiva främmande arter finns, är det ungefär 7 av 10 som också kan nämna en invasiv främmande art, vilket är en ökning jämfört med den förra mätningen. De vanligaste arterna att känna till är lupin, parkslide och jätteloka. Värt att notera är att kännedomen om parkslide har fördubblats jämfört med förra mätningen.
- **Allt fler söker information om invasiva främmande arter:** 1 av 4 av dem som känner till att invasiva främmande arter finns, har sökt information. Det är en ökning från förra mätningen då knappt 2 av 10 hade sökt information. Den vanligaste källan för information är internet/Google.

- **Hälften svarar att de känner till hur de kan undvika spridning:** Totalt 51 % av dem som känner till att invasiva främmande arter finns, svarar att de känner till hur de kan undvika att sprida dem. Det är en ökning från 44 % vid den förra mätningen. Det respondenterna menar att de kan göra är främst olika bekämpande åtgärder som att gräva upp och bränna växter men också att hantera jord och växter på ett korrekt sätt. Flera nämner också att rapportera till myndigheter som en åtgärd.
- **Drygt 4 av 10 vet vad de ska göra med en invasiv främmande art:** Totalt 42 % av dem som känner till att invasiva främmande arter finns, svarar att de vet vad de ska göra om de hittar en. Det är en ökning från 37 % vid mätningen 2020. Åtgärderna kan delas in i två huvudkategorier. Den första handlar om att anmäla eller rapportera till myndigheter där Naturvårdsverket nämns specifikt. Den andra huvudkategorin är olika slags bekämpande åtgärder som att gräva upp och bränna eller försluta i en säck och skicka till deponi.
- **Andelen som rapporterat eller vidtagit åtgärder har ökat något:** Totalt 31 % som känner till att invasiva främmande arter finns, svarar att de har rapporterat observation, gjort förebyggande åtgärder eller åtgärder för att ta bort en befintlig invasiv främmande art. Det är en ökning från mätningen 2020 då andelen var 28 % och mätningen 2018 då andelen var 20 %. Det vanligaste är att ha vidtagit åtgärder för att ta bort en invasiv främmande art. 21 % har gjort detta.

HJÄLPT KÄNNEDOM

- **3 av 4 känner till att det är förbjudet att sprida invasiva främmande arter:** Totalt 75 % av respondenterna svarar att de känner till att det är förbjudet att sprida invasiva främmande arter, när de får invasiva främmande arter förklarad för sig. Motsvarande siffra vid förra mätningen var 67 % och var vid nollmätningen 51 %. (Frågan ställdes till samtliga 1000 respondenter, tillsammans med en förklaring till vad invasiva främmande arter är.)
- **8 av 10 har under de tre senaste åren inte gjort någon aktivitet som kan ha riskerat att sprida invasiva främmande arter:** Respondenterna presenterades för en lista med aktiviteter som kan medföra risk för spridning av invasiva främmande arter, tillsammans med en möjlighet att beskriva andra aktiviteter som kan ha spridit en sådan art. En stor majoritet, 82 %, vilket är i nivå med förra mätningen, svarar att de inte gjort någon av riskaktiviteterna. De vanligaste riskaktiviteterna är att ha lämnat trädgårdsavfall i naturen, komposterat invasiva främmande arter och att transportera invasiva främmande arter utan att försluta dem. Yngre respondenter samt de verksamma inom natur-, växt- och djurrelaterade yrken har betydligt större utsträckning gjort någon av riskaktiviteterna.
- **9 av 10 tycker att det är viktigt att det finns regler för att minska och förhindra spridning av invasiva främmande arter:** Totalt 88 % anser att det är ganska eller mycket viktigt att det finns regler för att minska eller förhindra spridningen av invasiva främmande arter. Det är i nivå med mätningen 2020. De vanligaste argumenten är att skydda ekosystemen och den biologiska mångfalden. Flera understryker vikten av att sprida kunskap om invasiva främmande arter.

FORTSATT KOMMUNIKATION (I)

- **Nuvarande kommunikationsstrategi effektiv.** Kännedomen har på fyra år ökat från 50 till 84 %. Det är ett tydligt bevis för att kommunikationsstrategin har varit framgångsrik. Naturvårdsverket utvecklar underlag och knyter samarbeten med en mängd aktörer som sprider informationen brett mot allmänheten.
- **Möt den ökade kunskapen.** Kännedomen om invasiva främmande arter har ökat kraftigt sedan nollmätningen 2018 och fortsatt att öka mellan 2020 och 2022. Mätningen visar tydligt att respondenterna har fått en fördjupad kunskap om vad invasiva främmande arter är, hur de ska agera om de träffar på dem samt hur de ska undvika att sprida dem vidare. Det är tydligt att det finns en mottaglighet för information med "do's and don'ts", dvs. vägledningar till stöd i olika situationer. Det nätverk som Naturvårdsverket skapat har en central funktion i kommunikationsstrategin för att sprida kunskap.
- **Allt fler söker också aktivt efter information.** I takt med att kännedomen ökat söker också allt fler aktivt efter information på internet. Därför är det viktigt att arbeta med SEO (sökmotoroptimering) för att komma högt i sökningar.
- **Skapa fortsatt engagemang kring rapportering.** Svaren på de öppna frågorna visar att många har förståelse för vikten av att rapportera upptäckter. Att underlätta detta bör prioriteras.

FORTSATT KOMMUNIKATION (II)

- **Trädgårdsarbete fortsatt i fokus**. Trädgårdsintresset ökade kraftigt under pandemin. Det finns anledning att anta att det kommer att fortsätta öka. Därför blir alla slags trädgårdsrelaterade miljöer intressanta för den fortsatta kommunikationen – trädgårdsbilagor, trädgårdsmässor, morgon-TV och eftermiddagsprogram men även nyhetsprogram.
- **Arbeta med motiverande budskap**. I de öppna svaren finns exempel på att respondenterna inte tror att det går att utrota invasiva främmande arter. En del i kommunikation bör därför vara motiverande – det går att göra skillnad.
- **De yngre i målgruppen viktiga att adressera särskilt**. De yngre i målgruppen har i större utsträckning än genomsnittet gjort riskaktiviteter under de senaste tre åren. De är samtidigt överrepresenterade bland dem som inte kan nämna någon invasiv främmande art.

FORTSATT KOMMUNIKATION (III)

Inspel till kommunikationsmål

- *Räckvidd* – totalt antal som nås av information via Naturvårdsverket och via nätverket
- *Nedladdningar* – av material
- *Nätverkets tillväxt* – allt fler aktörer ansluter sig till nätverket vilket skapar förutsättningar att nå fler på ett effektivt sätt
- *Rapporteringar* – i takt med att målgruppens kunskap ökar agerar den allt mer aktivt. Ett sätt att mäta detta är genom antalet rapporteringar som kommer in till myndigheter och kommuner
- *Medial synlighet* – Synlighet i nyhets- och branschmedia (trädgård, skog, fiske, jakt mm)

Summering

Om undersökningen

Resultat

Bakgrundsdata

Om undersökningen

- METOD:** Webbenkät via slumpmässigt rekryterad panel (PFM Research).
- MÅLGRUPP:** Den svenska allmänheten, 18 år +.
- ANTAL SVARANDE:** 1 608. 1 000 personer som är representativa för Sverige som helhet. Därefter har varje region (NUTS2) fyllts på för att tillförlitliga resultat ska kunna presenteras per region (minst 200 svarande per region). Antal svarande vid föregående mätningar har varit 1000.
- TIDPUNKT:** Februari 2022.
- BESTÄLLARE:** Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten
- UTFÖRARE:** New Republic.
- INFORMATION:** Skillnader utifrån ålder/kön etc. presenteras främst i de fall skillnaderna är signifikanta (95-procentig konfidensnivå).
- Med ett underlag på 1 000 respondenter gäller en maximal felmarginal på ca +/-3 procentenheter. Motsvarande felmarginal med 200 svarande är ca +/- 7 procentenheter.

Summering

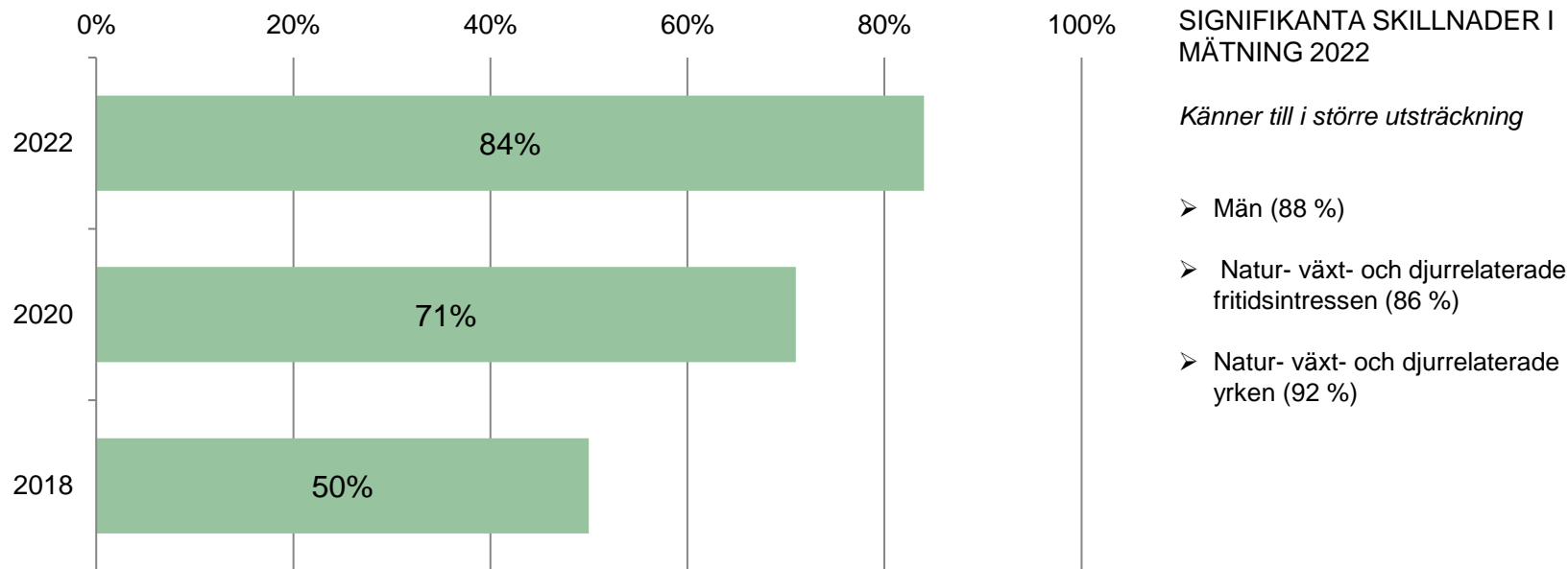
Om undersökningen

Resultat

Bakgrundsdata

Resultat

Kännedomen om invasiva främmande arter har fortsatt att öka

Fakta

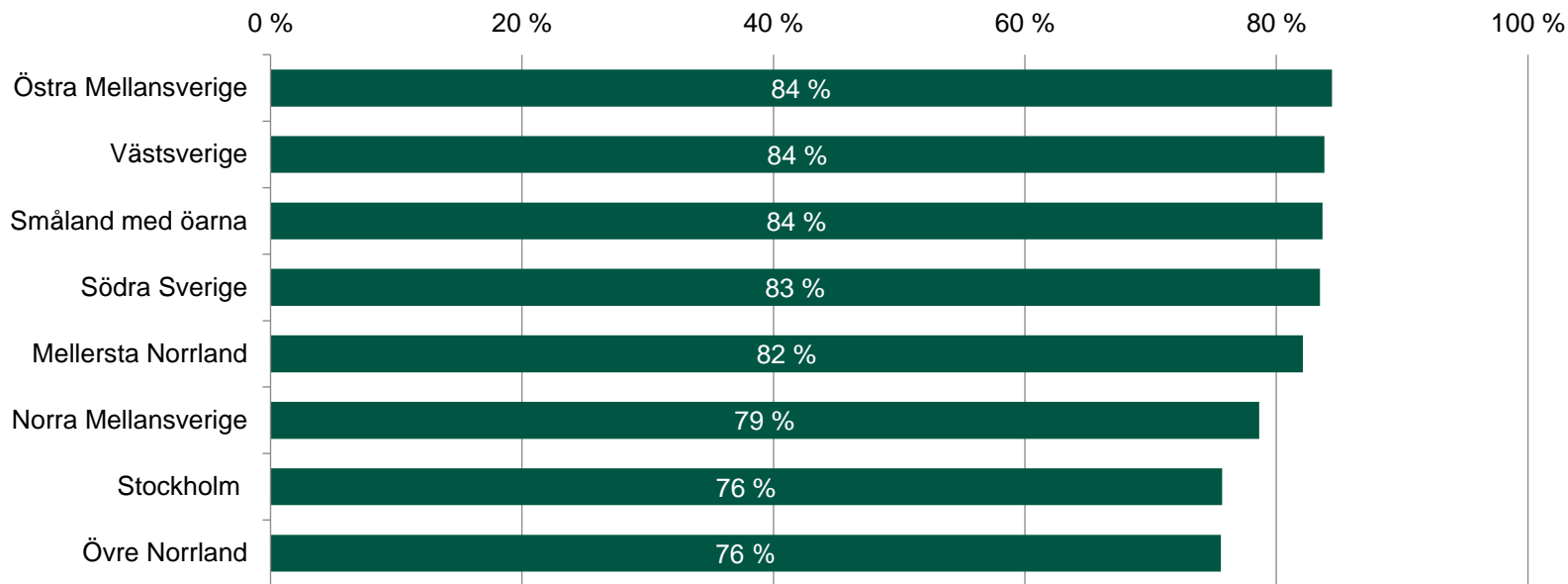
Fullständig fråga:

Känner du till att det finns invasiva främmande arter?

Övrig information:

Procentsatserna motsvarar andel som svarat "ja". Antal svarande: 1000

Kännedomen om invasiva främmande arter i regionerna

Fakta

Fullständig fråga:

Känner du till att det finns invasiva främmande arter?

Övrig information:

Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande: 200 per region (208 i Stockholm).

Tydliga mönster kring problemen med invasiva främmande arter

Syftet med ordmolnet är att ge en överblick och illustration över de mest frekventa orden och svaren.

Ordmolnet består av totalt 1063 svar.

På nästa bild görs en kvalitativ analys av de öppna svaren.

Fakta

Fullständig fråga:

Vet du vad problemet är med invasiva främmande arter? Svar: Ja, problemen jag känner till är...

Övrig information:

Öppen fråga. Bas: 1063 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter – även svar från regional nedbrytning)

Invasiva främmande arter har stor negativ påverkan på ekosystemen

Analys av öppna svar

De respondenter som känner till att det finns invasiva främmande arter och som svarar att de vet vad problemet med dessa arter är, ombads även att beskriva vilka problem de känner till.

De svar som ges har tydliga mönster. De invasiva främmande arterna tränger undan inhemska arter och ändrar ekosystemen på ett negativt sätt. De är svåra att bekämpa och kan sprida sig explosionsartat.

Vissa respondenter svarar att de invasiva främmande arterna inte är möjliga att utrota. De invasiva främmande arterna för också med sig sjukdomar enligt flera respondenter.

Fakta

Fullständig fråga:

Vet du vad problemet är med invasiva främmande arter? Svar: Ja, problemen jag känner till är...

Övrig information:

Öppen fråga. Bas: 1063 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter – även svar från regional nedbrytning)

Exempel på öppna svar

"Att de förökar sig snabbt och är näst intill omöjliga att utrota"

"Att de invasiva arterna rubbar den ekologiska balansen i naturen och riskerar att konkurrera ut inhemska arter."

"Att de konkurrerar ut naturliga arter och förstör ekosystemet"

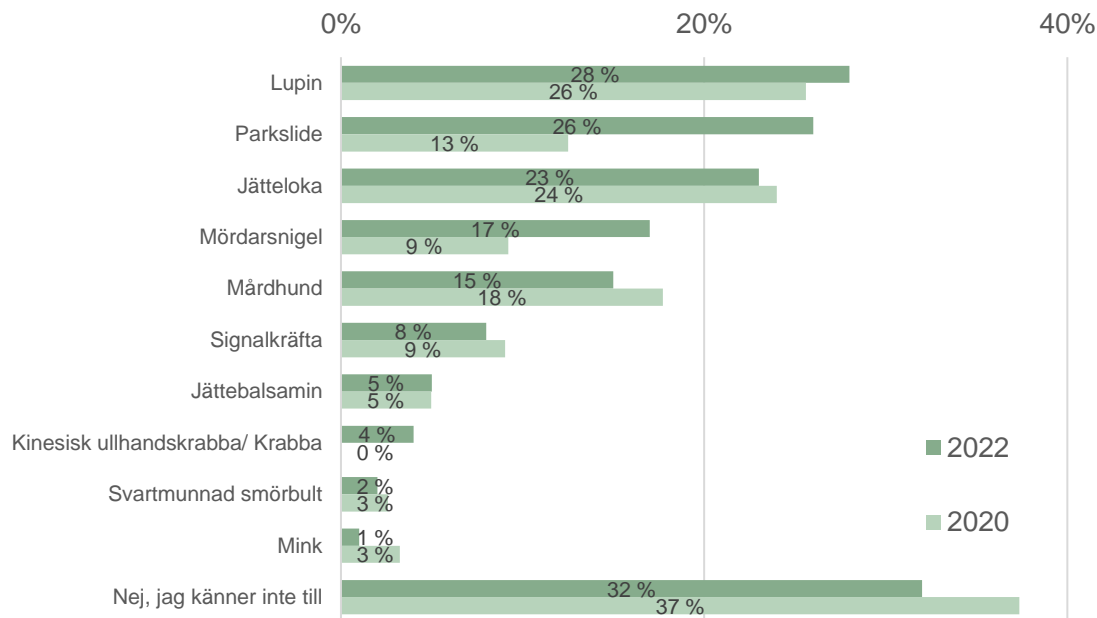
"Att de tar över djur-och växtliv så andra arter "trängs ut" och försvinner. De förstör den naturliga växt-och djurfaunan."

"Att de är svåra att bekämpa"

"Att dom kan sprida sjukdomar, böka sönder trädgårdar och åkermark, dom kan tränga ut våra "egna" djur och växter"

"Äter upp havsbotten"

Lupin, parkslide och jätteloka är de vanligaste arterna att känna till

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022 *

Svarar LUPIN i större utsträckning

- Kvinnor (36 %)
- Personer 61-74 år (38 %)
- Personer 75 år eller äldre (39 %)

Svarar PARKSLIDE i större utsträckning

- Personer 61-74 år (36 %)

Svarar JÄTTELOKA i större utsträckning

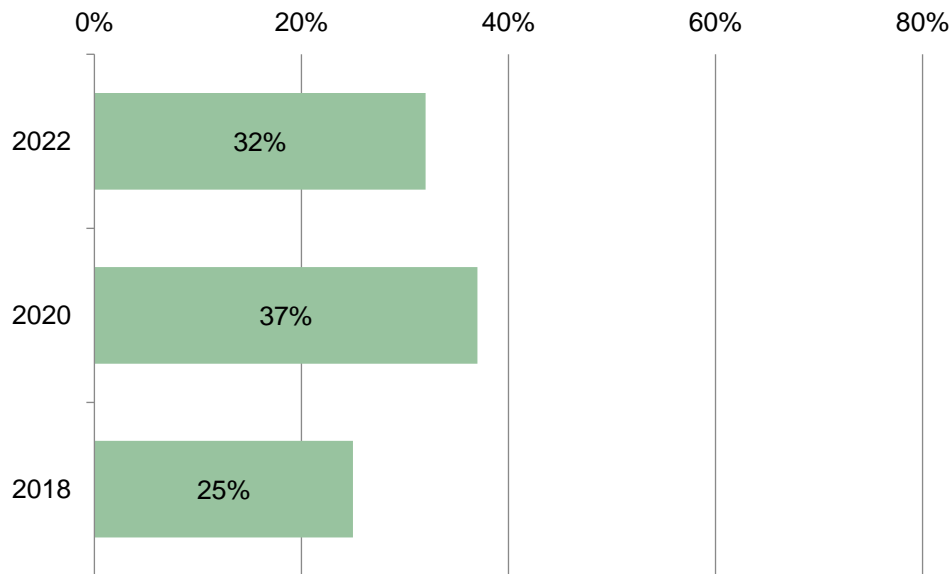
- Kvinnor (26 %)
- Personer 61-74 år (31 %)
- Personer 75 år och äldre (34 %)

Fakta

Fullständig fråga: *Kan du nämna en eller flera invasiva främmande arter?*

Övrig information: Öppen fråga. Fritextsvaren har matchats mot en på förhand upprättad lista. De svarsalternativ som färre än 3 % svarat visas ej i diagrammet. Antal svarande: 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Drygt 3 av 10 kan inte nämna någon specifik art

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Svarar i större utsträckning att de inte känner till några sådana arter

- *Personer 18-25 år (44 %)*
- *Personer 26-29 år (48 %)*
- *Ej relevanta fritidsintressen (43 %)*

Fakta

Fullständig fråga: *Kan du nämna en eller flera invasiva främmande arter?*

Övrig information: Öppen fråga. Möjlighet fanns att kryssa för "Nej, jag känner inte till några sådana arter". Procentsatserna motsvarar andel som kryssat för detta svarsalternativ. Antal svarande (uppföljande mätning): 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Invasiva främmande arter man känner till – topp tre i varje region

Övre Norrland:

1. Lupin (36 %)
2. Mårdhund (26 %)
3. Parkslide (19 %)

Mellersta Norrland:

1. Lupin (44 %)
2. Mårdhund (23 %)
3. Jätteleka (19 %)

Norra Mellansverige:

1. Lupin (46 %)
2. Jätteleka (25 %)
3. Parkslide (23 %)

Stockholm:

1. Jätteleka (19 %)
2. Parkslide (16 %)
3. Mördarsnigel (14 %)

Östra Mellansverige:

1. Parkslide (30 %)
2. Lupin (27 %)
3. Mördarsnigel (24 %)

Småland med öarna:

1. Parkslide (30 %)
2. Jätteleka (29 %)
3. Lupin (26 %)

Västsvrige:

1. Parkslide (35 %)
2. Lupin (25 %)
3. Jätteleka (23 %)

Södra Sverige:

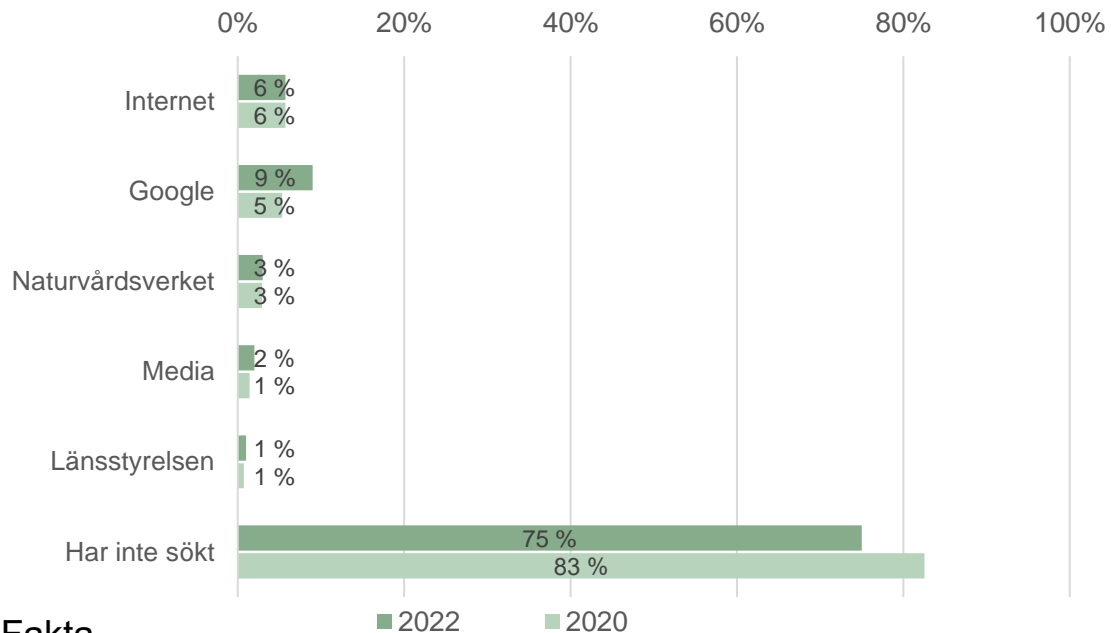
1. Parkslide (33 %)
2. Jätteleka (30 %)
3. Lupin (28 %)

Fakta

Fullständig fråga: *Kan du nämna en eller flera invasiva främmande arter?*

Övrig information: Öppen fråga. Fritextsvaren har matchats mot en på förhand upprättad lista. Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Internet/Google vanligast att söka information genom

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Svarar **GOOGLE** i större utsträckning:

- *Kvinnor (13 %)*
- *Natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen (11 %)*

Fakta

Fullständig fråga: *Har du sökt information om invasiva främmande arter?*

Övrig information: Öppen fråga. Fritextsvaren har matchats mot en på förhand upprättad lista. Antal svarande: 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Informationskällor – topp tre i varje region

Övre Norrland:

1. Google (11 %)
2. Internet (6 %)
3. Media (2 %)

Mellersta Norrland:

1. Google (12 %)
2. Internet (5 %)
3. Naturvårdsverket (3 %)

Norra Mellansverige:

1. Google (10 %)
2. Internet (7 %)
3. Naturvårdsverket (4 %)

Stockholm:

1. Google (9 %)
2. Internet (7 %)
3. Naturvårdsverket (3 %)

Östra Mellansverige:

1. Naturvårdsverket (7 %)
1. Internet (7 %)
3. Google (4 %)

Småland med öarna:

1. Google (7 %)
1. Internet (7 %)
3. Naturvårdsverket (4 %)

Västsvrige:

1. Google (12 %)
2. Internet (5 %)
3. Naturvårdsverket (3 %)

Södra Sverige:

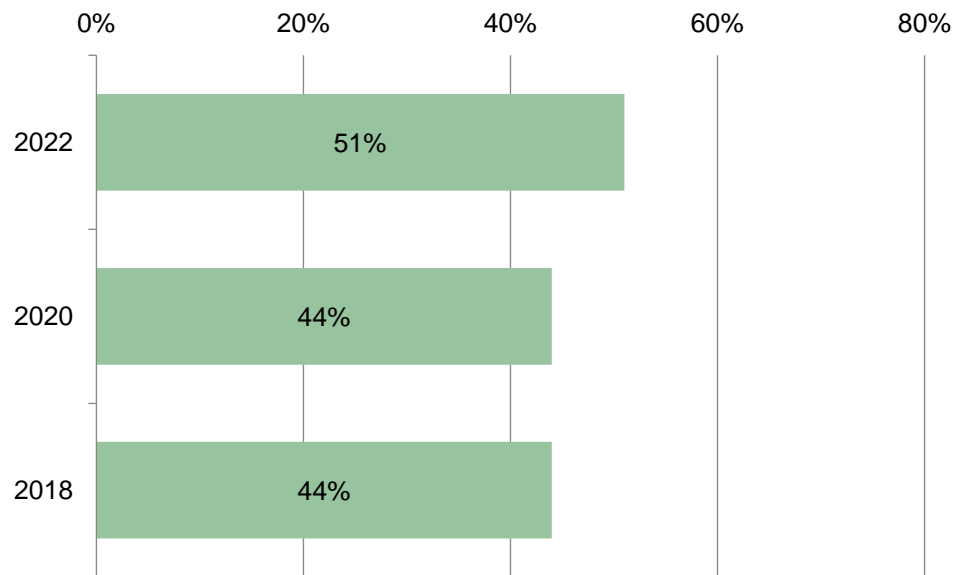
1. Google (10 %)
2. Internet (8 %)
3. Media (3 %)

Fakta

Fullständig fråga: *Har du sökt information om invasiva främmande arter?*

Övrig information: Öppen fråga. Fritextsvaren har matchats mot en på förhand upprättad lista. Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Hälften svarar att de känner till hur de kan undvika spridning

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Känner till i större utsträckning:

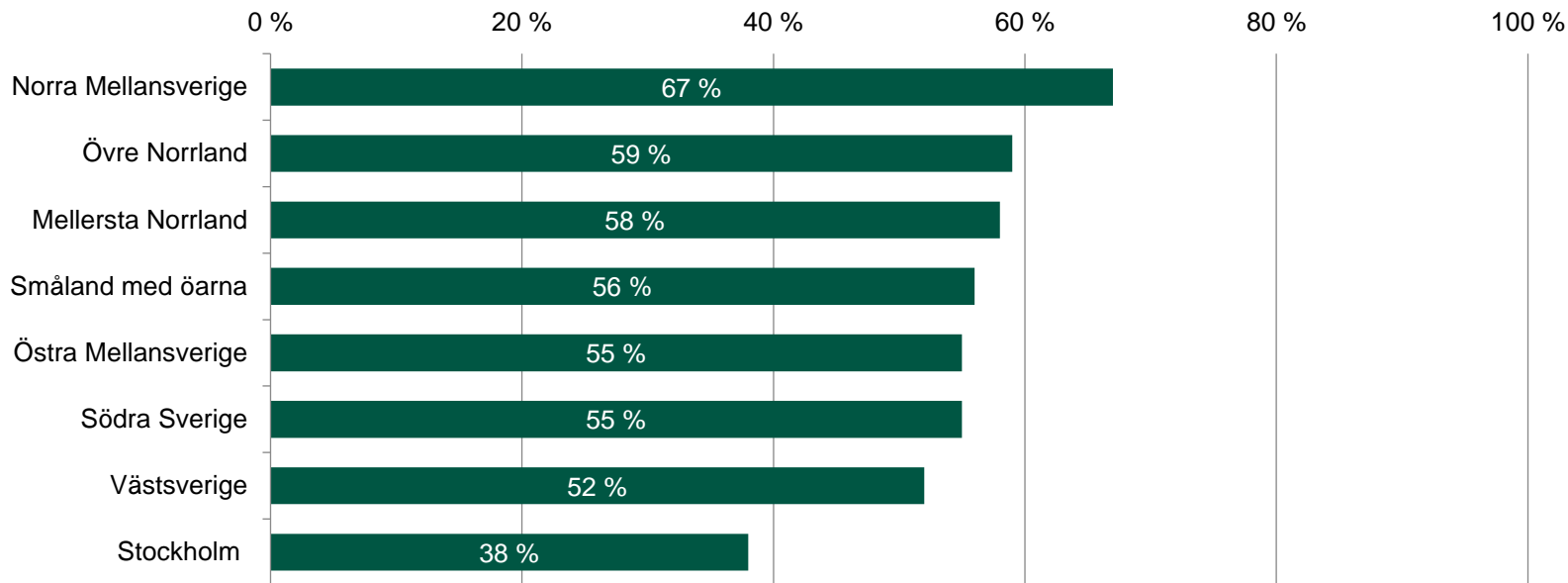
- *Kvinnor (55 %)*
- *Personer 61-74 år (60 %)*
- *Personer 75 år och äldre (69 %)*
- *Natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen (54 %)*

Fakta

Fullständig fråga: *Känner du till hur du kan undvika att sprida invasiva främmande arter?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande: 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Kännedom om att undvika spridning på regionnivå

Fakta

Fullständig fråga: *Känner du till hur du kan undvika att sprida invasiva främmande arter?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Att undvika spridning – bekämpa, slänga rätt och anmäla

Analys av öppna svar

De respondenter som känner till att det finns invasiva arter och som svarar att de känner till hur de kan undvika att sprida dem, ombads även att beskriva hur de mer praktiskt kan gå till väga för att undvika spridning.

Svaren har en stor bredd. De handlar om bekämpande åtgärder som att gräva upp och bränna. Flera pekar också på vikten av att hantera växter och jord rätt, att lägga trädgårdsavfall i en plastpåse som sedan körs till destruering. Att inte ta med fröer eller djur från utlandet nämns också i flera svar.

Ett antal respondenter nämner också att rapportera till myndigheter.

För att förhindra att sprida marina invasiva främmande arter nämns bland annat att inte flytta blöta kajaker mellan vattendrag eller att flytta fiskenät mellan sjöar.

Fakta

Fullständig fråga: *Känner du till hur du kan undvika att sprida invasiva främmande arter?* Svar: Ja, jag känner till att man kan undvika spridning genom att...
Övrig information: Öppen fråga. Antal svarande: 737 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter och svarar att de känner till hur de kan undvika spridning).

Exempel på öppna svar

"Aldrig köpa växter utomlands"

"Att inte plocka, eller föra vidare, inte importera"

"Bekämpa, rapportera, ej slänga växtdelar i naturen"

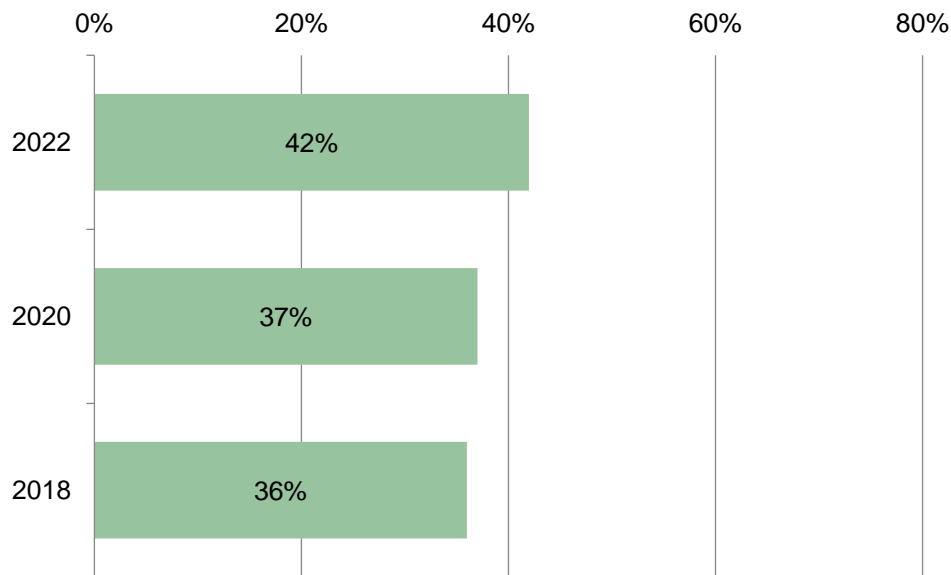
"Ej slänga växtavfall i komposten. Ej flytta djur (till exempel signalkräftor) från ett vatten till ett annat. Gräva upp växter och lämna till kommunens avfallsanläggning"

"Gräva upp och kasta i brännbart, plocka bort fröställningar"

"Anmäla på Jordbruksverket, läsa om lämpligt sätt att ta död på, många gånger bränna växtdelar"

"Inte flytta fiskeredskap mellan sjöar, undvika att flytta/trampa på mördarsniglar"

Drygt 4 av 10 vet vad de ska göra med en invasiv främmande art

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Känner till i större utsträckning:

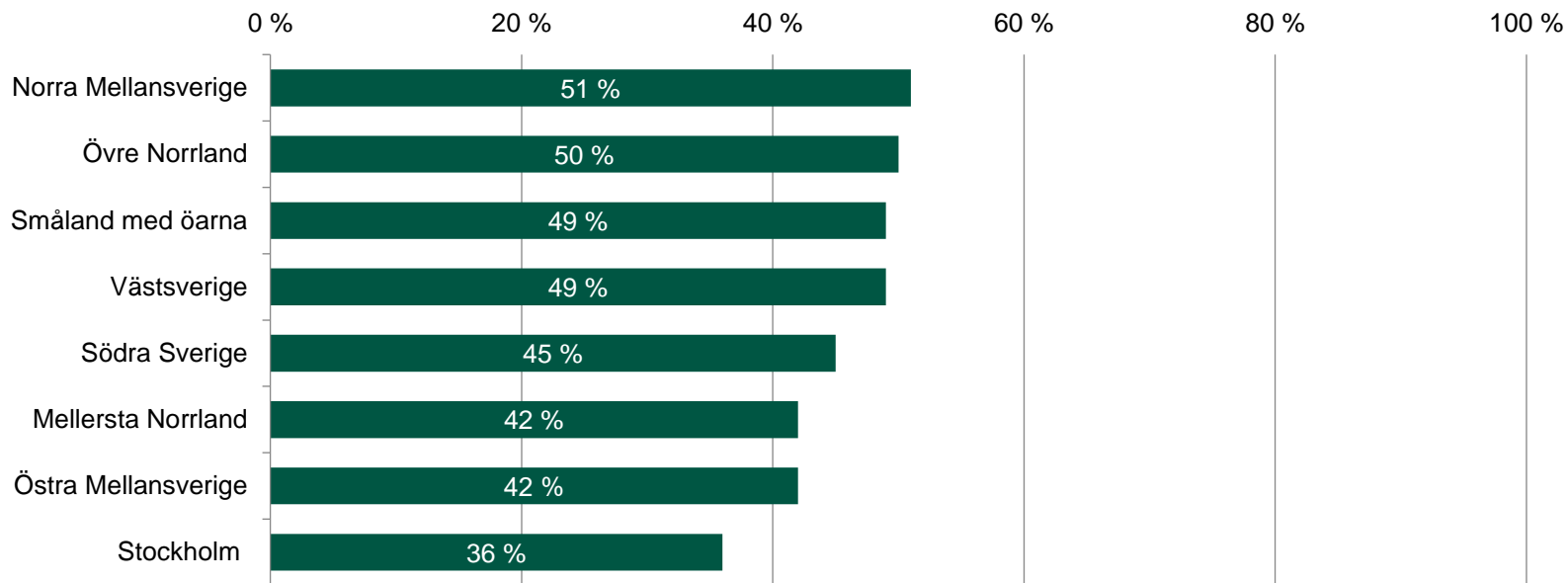
- Personer 75 år eller äldre (56 %)
- Natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen (45 %)
- Natur-, växt- eller djurrelaterade yrken (58 %)
(Detta resultat kan jämföras med det tidigare där denna målgrupp i betydligt lägre utsträckning än genomsnittet svarade att den hade kunskap om vad problemet med invasiva främmande arter är.)

Fakta

Fullständig fråga: *Vet du vad du ska göra om du hittar en invasiv främmande art?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande (uppföljande mätning): 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Agerande om en invasiva främmande art hittas - regionvis

Fakta

Fullständig fråga: *Vet du vad du ska göra om du hittar en invasiv främmande art?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande (uppföljande mätning): 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Agerandet kan delas in i två huvudkategorier

De respondenter som känner till att det finns invasiva arter och som svarar att de vet vad de ska göra om de hittar en, ombads även att beskriva vad de ska göra.

Svaren kan delas in i två huvudkategorier. Den första handlar om att anmäla fynden. Här nämns bland annat Naturvårdsverket specifikt och ansvariga myndigheter generellt men också kommuner. Artdatabanken och www.invasivaarter.nu nämns även.

Den andra huvudkategorin av svar handlar om att handgripligt bekämpa de invasiva främmande arterna. Bland de exempel som ges är att bränna upp, gräva upp, plocka ihop i säck och lämna till återvinning.

Fakta

Fullständig fråga: *Vet du vad du ska göra om du hittar en invasiv främmande art? Svar: Ja, nämligen...*

Övrig information: Öppen fråga. Antal svarande: 608 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter och svarar att de känner till vad de ska göra om de hittar en invasiv främmande art).

Exempel på öppna svar

"Anmäl till Artdatabanken"

"Anmäl till länsstyrelsen"

"Anmäla till Naturvårdsverket"

"Avliva omedelbart"

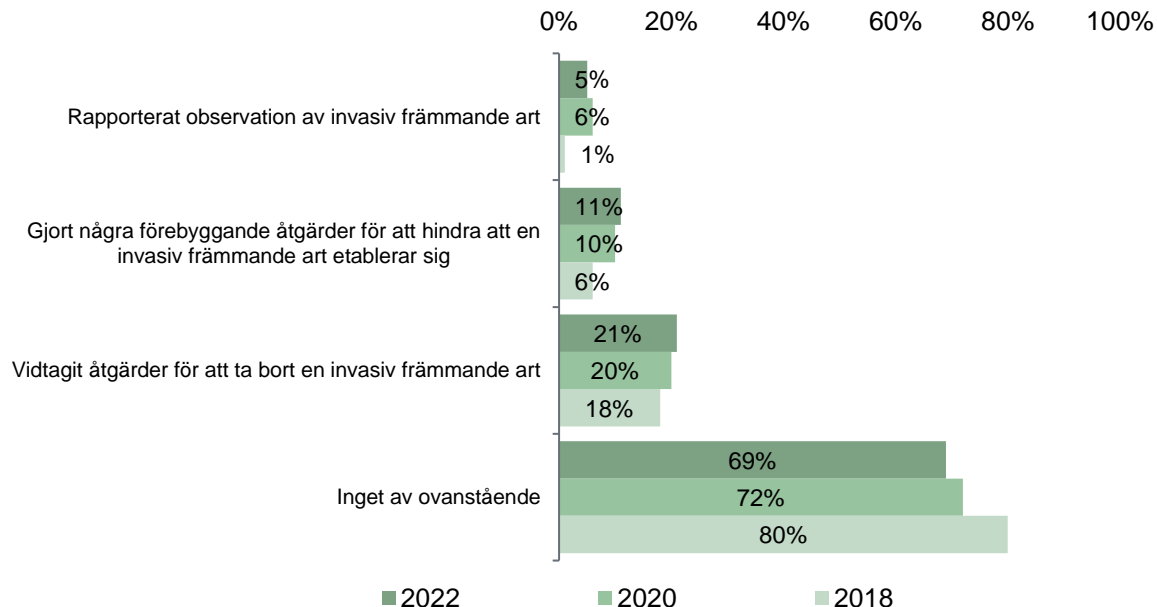
"Bekämpa. Undvik fröspridning"

"Bränna upp eller anmäla"

"Gräv upp den och skicka med soporna i plastpåse till förbränning. Djur – anmäla till berörd myndighet!"

"Om du ser vad du misstänker är en bisam söder om Höga Kusten (även i Jämtland)–rapportera in det till Svenska jägareförbundet på deras tipstelefon, 070-33 99 326, eller eposta: tipsaframmandearter@jagareforbundet.se"

3 av 10 har rapporterat eller vidtagit åtgärder

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Svarar **RAPPORTERAT... i större utsträckning:**

- Personer 18-25 år (16 %)
- Natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen (7 %)
- Natur-, växt- och djurrelaterade yrken (18 %)

Svarar **FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER... i större utsträckning:**

- Personer 26-29 år (23 %)
- Natur-, växt och djurrelaterade fritidsintressen (13 %)
- Natur-, växt- och djurrelaterade yrken (33 %)

Svarar **VIDTAGIT ÅTGÄRDER... i större utsträckning:**

- Personer 61-74 år (32 %)
- Natur-, växt och djurrelaterade fritidsintressen (24 %)

Fakta

Fullständig fråga: *Har du själv under de senaste tre åren...*

Övrig information: Flervalsfråga. Antal svarande (uppföljande mätning): 836 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Rapporterat observation av invasiv främmande art - regionnivå

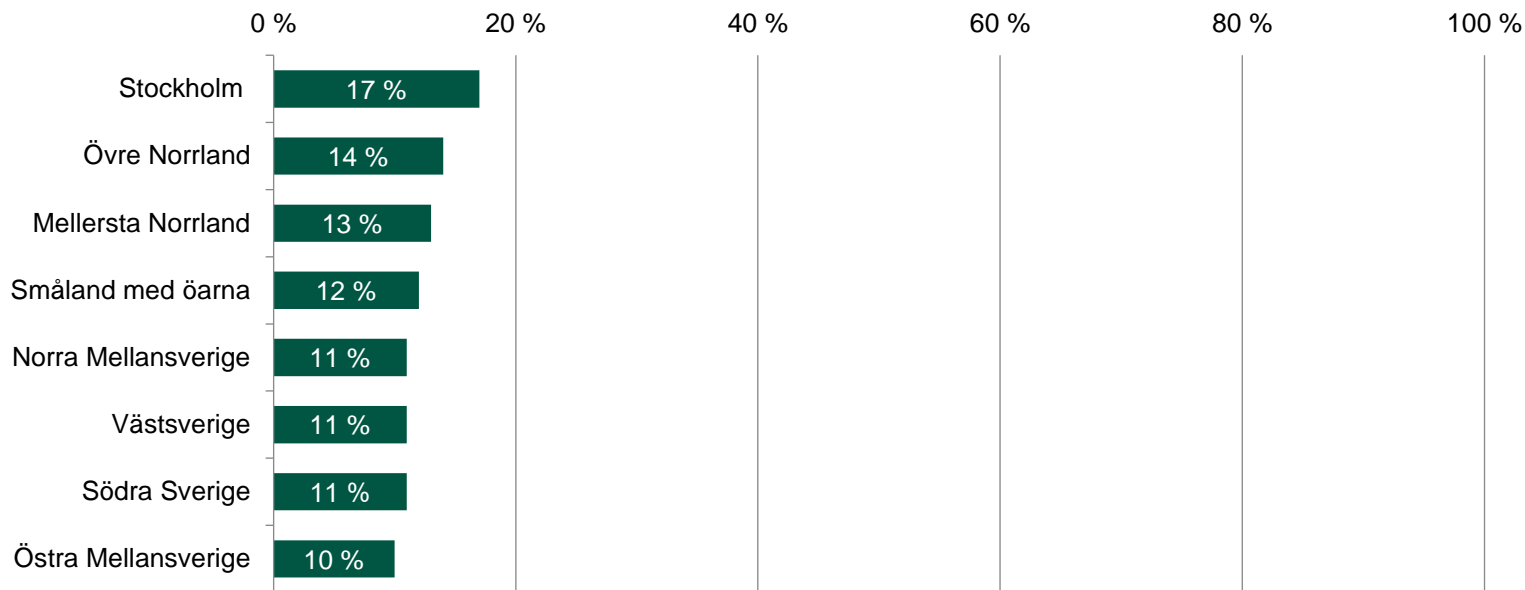

Fakta

Fullständig fråga: *Har du själv under de senaste tre åren...rapporterat observation av invasiv främmand art?*

Övrig information: Procentsatserna motsvarar andel som fyllt i ovan givet svarsalternativ. Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Gjort några förebyggande åtgärder - regionnivå

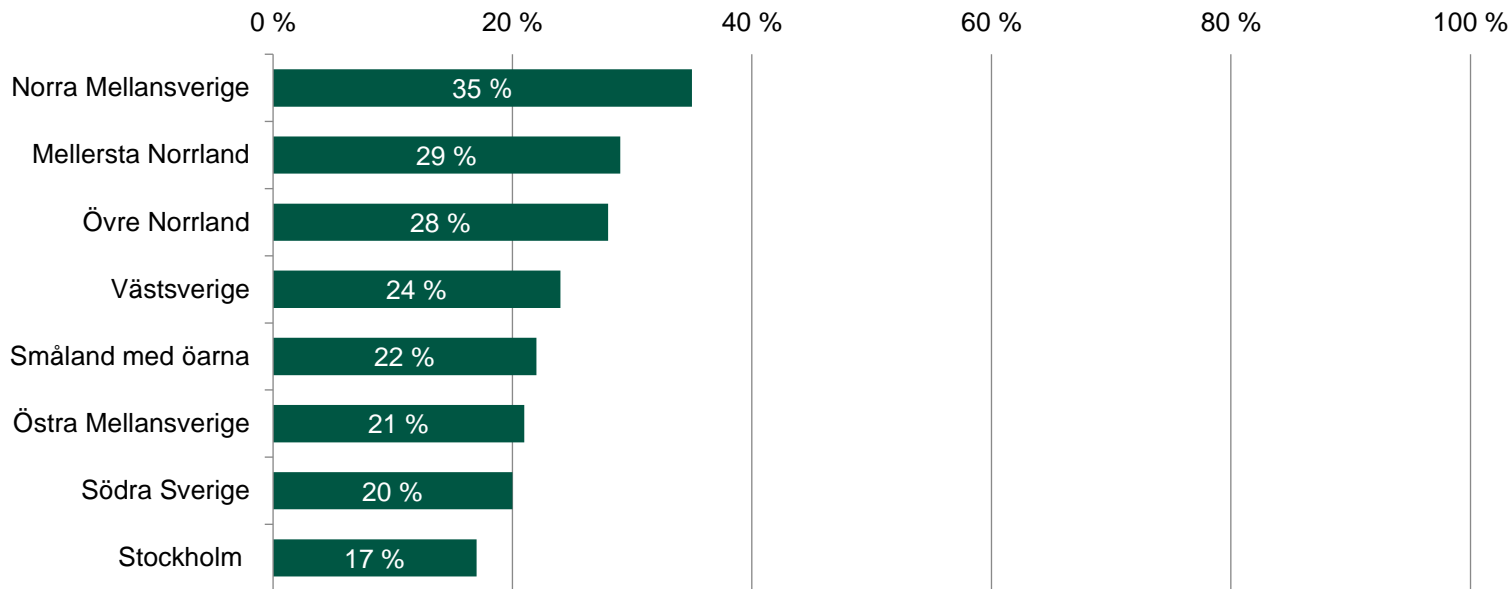

Fakta

Fullständig fråga: *Har du själv under de senaste tre åren... gjort några förebyggande åtgärder för att hindra att en invasiv främmande art etablerar sig?*

Övrig information: Procentsatserna motsvarar andel som fyllt i ovan givet svarsalternativ. Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

Vidtagit åtgärder för att ta bort en invasiv främmande art - regionnivå

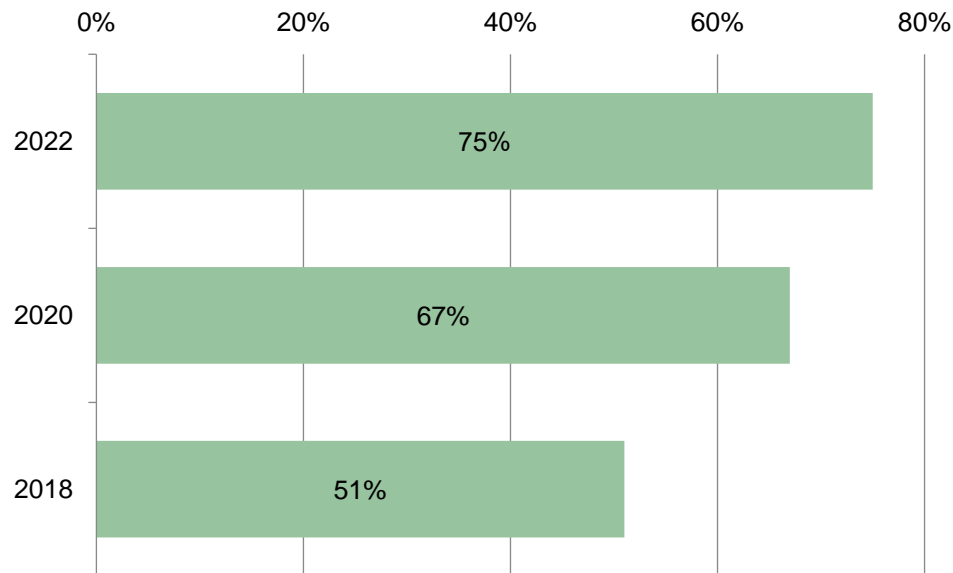

Fakta

Fullständig fråga: *Har du själv under de senaste tre åren... Vidtagit åtgärder för att ta bort en invasiv främmande art?*

Övrig information: Procentsatserna motsvarar andel som fyllt i ovan givet svarsalternativ. Antal svarande: 151-169 (de som känner till att det finns invasiva främmande arter).

3 av 4 känner till att det är förbjudet att sprida

* Följande information gavs innan frågan ställdes: Invasiva främmande arter är arter som av människan flyttas från sin ursprungsmiljö till en ny miljö där de etablerar sig och sprider sig snabbt. De kan orsaka problem för andra växter och djur, skada ekosystem, skada människors hälsa och få ekonomiska konsekvenser för olika näringar och samhället. EU har pekat ut 66 invasiva främmande arter som omfattas av särskilda EU-regler, 23 av dem finns i Sverige idag (t ex bisam, gul skunkkalla, gudaträd, jättebalsamin, jätteloka, kabomba, mårdhund, sidenört, signalkräfta, smal vattenpest, tromsöloka och kinesisk ullhandskrabba).

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Känner till i större utsträckning

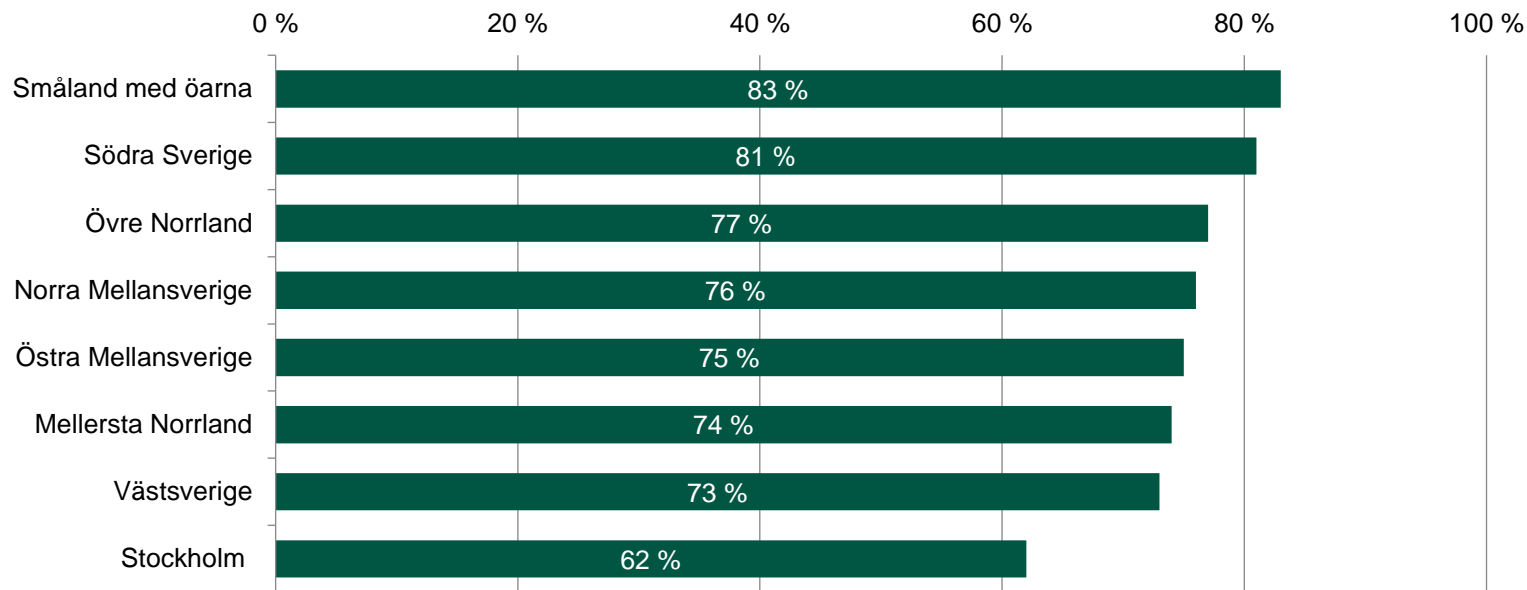
- Personer 61-74 år (80 %)
- Natur- växt- och djurrelaterade fritidsintressen (78 %)

Fakta

Fullständig fråga: *Känner du till att det är förbjudet att sprida invasiva främmande arter? **

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande: 1000.

Kännedom i regionerna om förbud att sprida

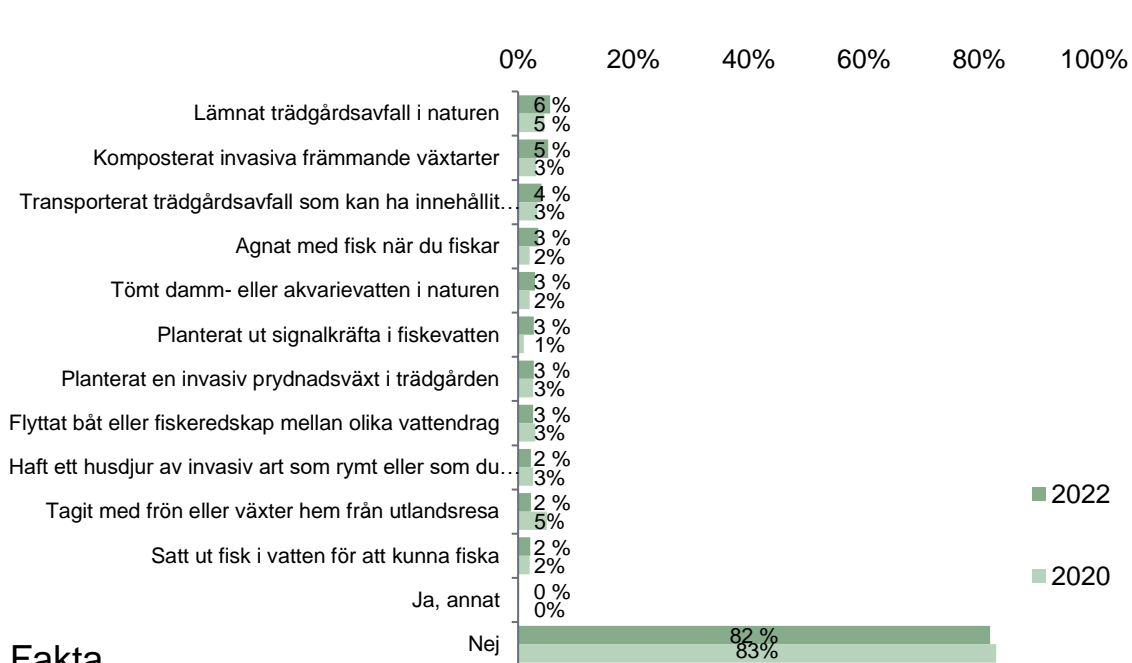

Fakta

Fullständig fråga: *Känner du till att det är förbjudet att sprida invasiva främmande arter?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatserna motsvarar andel som svarat "Ja". Antal svarande: 200 per region (208 i Stockholm).

8 av 10 har inte gjort någon av de givna riskaktiviteterna

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

Personer i åldersgrupperna 18-25 år och 26-29 år har gjort riskaktiviteterna i större utsträckning än genomsnittet. 44 % i den yngsta åldersgruppen och 31 % i den äldre åldersgruppen har gjort någon av riskaktiviteterna.

Även personer som har natur-, växt- och djurrelaterade yrken har i större utsträckning än övriga gjort någon av riskaktiviteterna. 48 % i gruppen har gjort någon eller några av aktiviteterna.

Fakta

Fullständig fråga: *Kan du själv under de senaste tre åren ha spridit invasiva främmande arter, genom att...?*

Övrig information: Flervalsfråga. Antal svarande: 1000

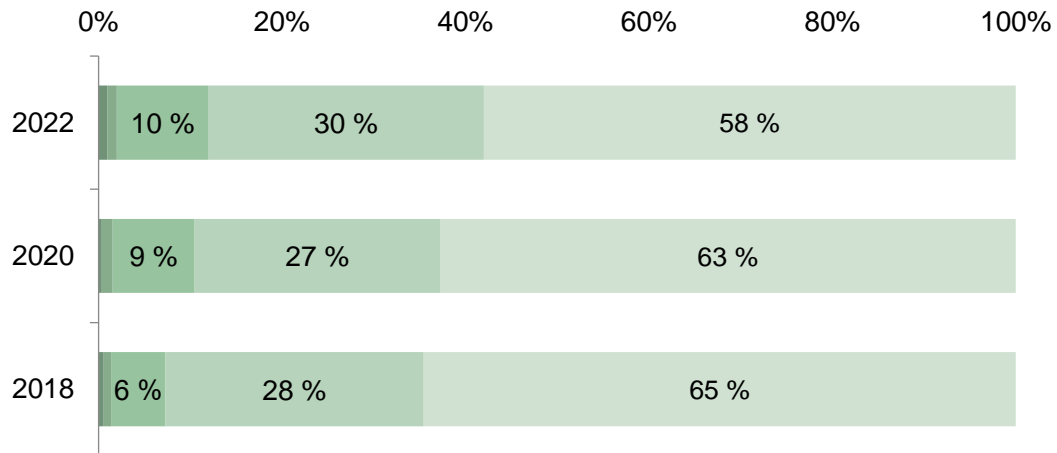
Riskaktiviteter – topp tre i varje region

Övre Norrland:	1. Planterat en invasiv art i trädgården (7 %)2. Agnat med fisk vid fiske (6 %)3. Flyttat båt eller fiskeredskap... (5 %)	Östra Mellansverige	1. Komposterat invasiva främmande växtarter (5 %)2. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (4 %)3. Flyttat båt eller fiskeredskap ... (2 %)
Mellersta Norrland:	1. Flyttat båt eller fiskeredskap ... (9 %)2. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (8 %)3. Komposterat invasiva främmande växtarter (7 %)	Småland med öarna:	1. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (6 %)2. Transporterat trädgårdsavfall... (4 %)3. Komposterat invasiva främmande växtarter (3 %)
Norra Mellansverige:	1. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (6 %)2. Flyttat båt eller fiskeredskap ... (5 %)3. Komposterat invasiva främmande växtarter (4 %)	Västsvrige:	1. Komposterat invasiva främmande växtarter (8 %)2. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (5 %)3. Agnat med fisk vid fiske (5 %)
Stockholm:	1. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (8 %)2. Komposterat invasiva främmande växtarter (6 %)3. Tömt damm eller akvarievatten i naturen (6 %)	Södra Sverige:	1. Transporterat trädgårdsavfall... (6 %)2. Lämnat trädgårdsavfall i naturen (5 %)3. Agnat med fisk vid fiske (4 %)
Fakta		:	

Fullständig fråga: *Kan du själv under de senaste tre åren ha spridit invasiva främmande arter, genom att ha...?*

Övrig information: Procentsatserna motsvarar andel som fyllt i ovan givet svarsalternativ. Antal svarande: 200 per region (208 i Stockholm).

9 av 10 tycker att det är viktigt att det finns regler

SIGNIFIKANTA SKILLNADER I MÄTNING 2022

- Personer i 18-25 år, 26-29 år och 30-45 år som svarar i mindre utsträckning än genomsnittet att det är *mycket viktigt*.
- Även personer som inte har natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen, liksom personer med natur-, växt- och djurrelaterade yrken, svarar i mindre än genomsnittet att det är *mycket viktigt*.

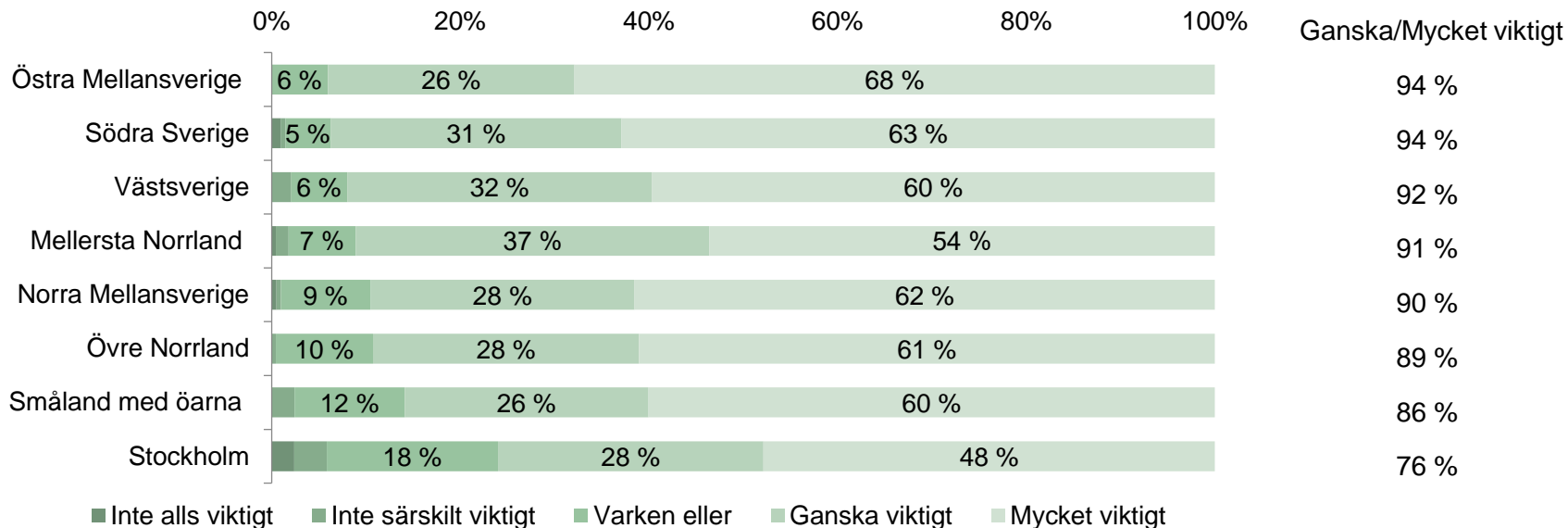
■ Inte alls viktigt ■ Inte särskilt viktigt ■ Varken eller ■ Ganska viktigt ■ Mycket viktigt

Fakta

Fullständig fråga: *Hur viktigt anser du att det är att det finns regler för att minska och motverka spridningen av invasiva främmande arter?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatser under 5 har av utrymmesskäl inte skrivits ut. Antal svarade: 1000.

Betydelsen av regler - regionnivå

Fakta

Fullständig fråga: *Hur viktigt anser du att det är att det finns regler för att minska och motverka spridningen av invasiva främmande arter?*

Övrig information: Envalsfråga. Procentsatser under 5 har av utrymmesskäl inte skrivits ut. Antal svarade 200 per region (208 i Stockholm).

Många av svaren andas engagemang och oro

Syftet med ordmolnet är att ge en överblick och illustration över de mest frekventa orden och svaren.

Ordmolnet består av totalt 1604 svar.

På nästa bild görs en kvalitativ analys av de öppna svaren.

Fakta

Fullständig fråga: *Hur viktigt anser du att det är att det finns regler för att minska och motverka spridningen av invasiva främmande arter?*

Övrig information: Vänligen motivera. Antal svarande: 1604

Regler behövs för att bevara och skydda naturen

Respondenterna gavs även möjlighet att motivera varför de tycker att det är viktigt eller inte viktigt med regler kring invasiva främmande arter.

Varför viktigt

Det stora flertalet av respondenterna uttrycker på olika sätt varför det är viktigt med regler. Det handlar framför allt om att skydda naturen, ekosystemen och den biologiska mångfalden. Många pekar på riskerna med att de invasiva främmande arterna ska rubba, ta över och utrota den inhemska faunan. Vissa respondenter refererar till den egna yrkesverksamheten som jordbruk och fiske och hur den kan påverkas negativt.

Varför inte viktigt

Ett litet fåtal svar anger att det inte är viktigt med regler. Svaren handlar bland annat om att naturen ska sköta sig själv och att det finns viktigare frågor att ha regler för.

Information efterfrågas

Vidare lyfter flera respondenter att det är viktigt att informera mer om invasiva främmande arter, så att fler får kännedom om dem och vilka riskerna är.

Fakta

Fullständig fråga: *Hur viktigt anser du att det är att det finns regler för att minska och motverka spridningen av invasiva främmande arter?*

Övrig information: Vänligen motivera. Antal svarande: 1604

Varför viktigt med regler – öppna svar

"De kan förstöra både ekosystem, byggnader och fastighetspriser."

"De slår mycket snabbt ut inhemska arter som varit etablerade i kanske århundranden och längre och rubbar därför det ekologiska kretsloppet"

"Pga att den svenska floran försvinner, pga att våra naturliga fiskevatten "tas över" och fördärvas."

"Eftersom de tar över våra växter. Inte kul om våra krabbor blir utrotade pga den kinesiska krabban."

Varför inte viktigt – öppna svar

"Naturen ska sköta sig själv."

"Det finns viktigare frågor att ha regler för."

Om betydelsen av information – öppna svar

"Tror det behövs regler men framför allt information"

"Det är viktigt att sprida kunskap om vilka arter som är invasiva så att de kan utrotas."

Konsekvenser för fortsatta kommunikationsinsatser (I)

Framgångsrik kommunikationsstrategi.

Naturvårdsverkets kommunikationsstrategi har varit framgångsrik. Det har varit ett effektivt arbetssätt att ta fram underlag som sedan det växande nätverket har varit med och spridit. Att få fler länsstyrelser och kommuner att ansluta sig och dela informationen är önskvärt.

Möt den ökade kunskapen.

Kännedomen om invasiva främmande arter har ökat kraftigt sedan nollmätningen 2018 och fortsatt att öka mellan 2020 och 2022. Mätningen visar tydligt att respondenterna har fått en fördjupad kunskap om vad invasiva främmande arter är, hur de ska agera om de träffar på dem samt hur de ska undvika att sprida dem vidare. Det är tydligt att det finns en mottaglighet för information med "do's and don'ts", dvs. vägledningar till stöd i olika situationer. Det nätverk som Naturvårdsverket skapat har en central funktion i kommunikationsstrategin för att sprida kunskap.

Allt fler söker också aktivt efter information.

I takt med att kännedomen ökat söker också allt fler aktivt efter information på internet. Därför är det viktigt att arbeta med SEO (sökmotoroptimering) för att komma högt i sökningar.

Skapa fortsatt engagemang kring rapportering.

Svaren på de öppna frågorna visar att många har förståelse för vikten av att rapportera upptäckter. Att underlätta detta bör prioriteras.

Konsekvenser för fortsatta kommunikationsinsatser (II)

Trädgårdsarbete fortsatt i fokus

Pandemin satte trädgårdsarbete i fokus. Det finns anledning att tro att trädgårdsintresset kommer att fortsätta. Därför blir alla slags trädgårdsrelaterade miljöer intressanta för den fortsatta kommunikationen – trädgårdsbilagor, trädgårdsmässor, morgon-TV och eftermiddagsprogram men även nyhetsprogram.

De yngre i målgruppen viktiga att adressera särskilt

De yngre i målgruppen har i större utsträckning än genomsnittet gjort riskaktiviteter under de senaste tre åren. De är samtidigt överrepresenterade bland dem som inte kan nämna någon invasiv främmande art.

Inspel till kommunikationsmål.

Räckvidd – totalt antal som nås av information via Naturvårdsverket och via nätverket

Nedladdningar – av material

Nätverkets tillväxt – allt fler aktörer ansluter sig till nätverket vilket skapar förutsättningar att nå fler på ett effektivt sätt

Antal rapporteringar – i takt med att målgruppens kunskap ökar agerar den allt mer aktivt. Ett sätt att mäta detta är genom antalet rapporteringar som kommer in till myndigheter och kommuner

Medial synlighet – Synlighet i nyhets- och branschmedia (trädgård, skog, fiske jakt mm)

Summering

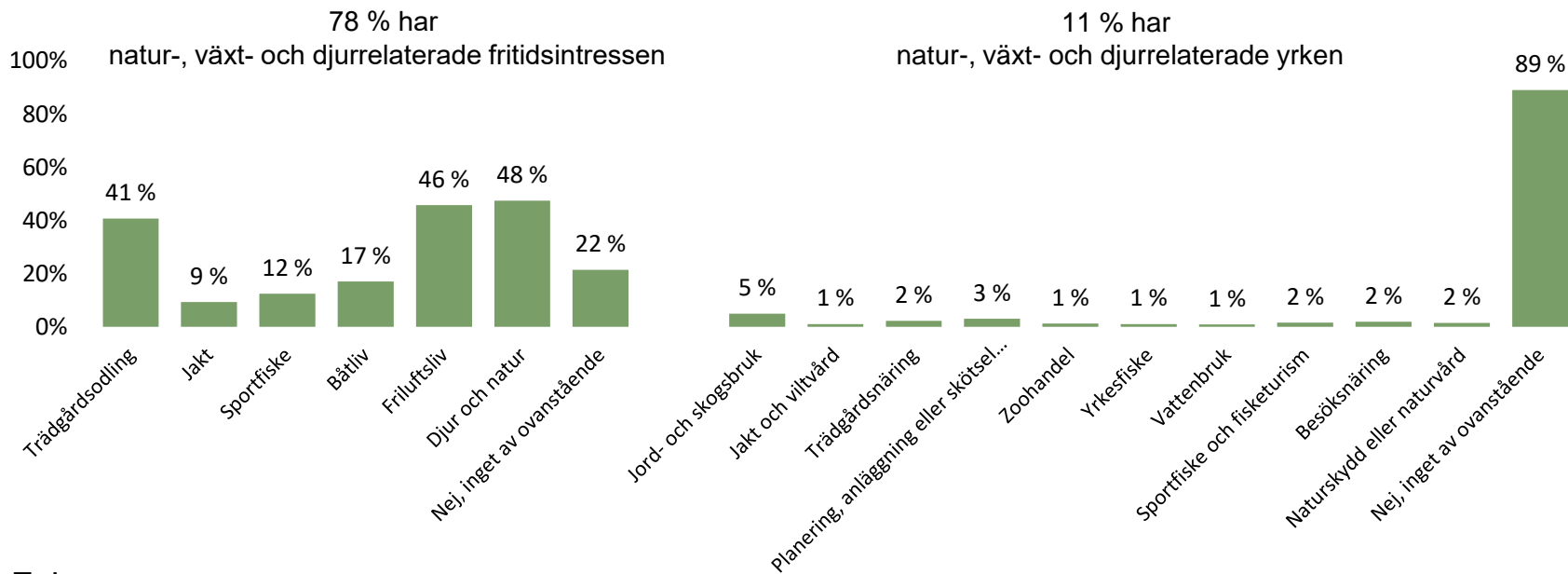
Om undersökningen

Resultat

Bakgrundsdata

Bakgrundsdata

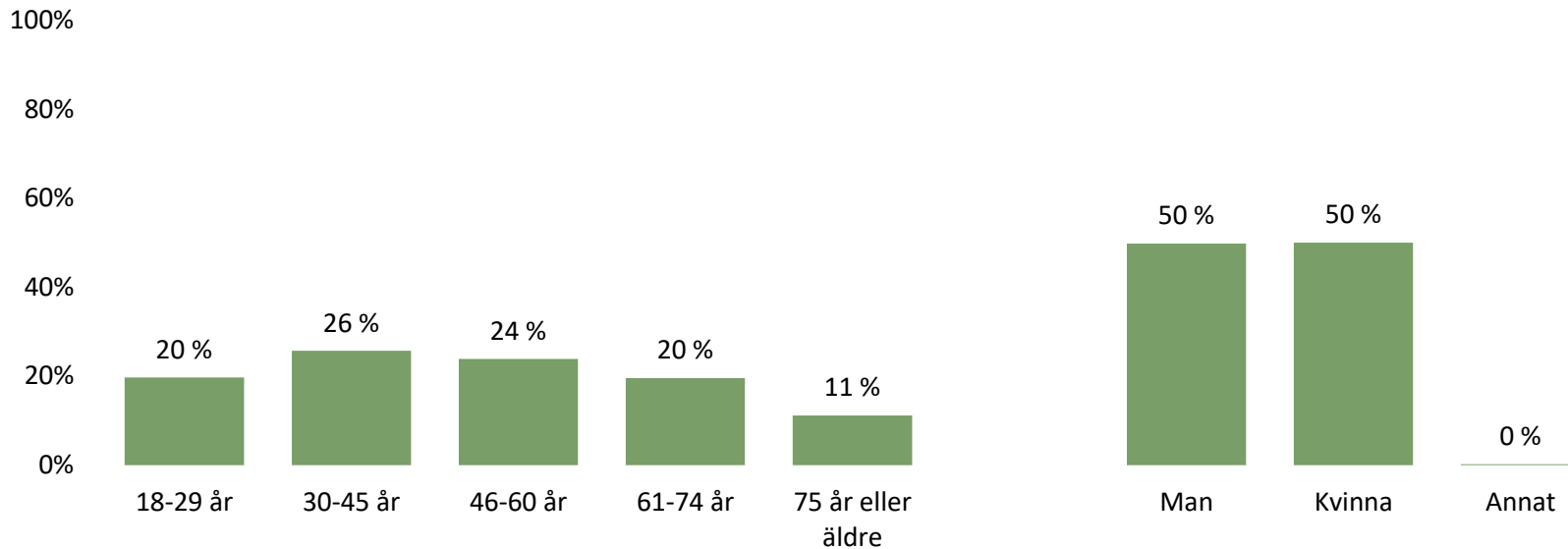
Fritidsintresse och yrke

Fakta

Information: Flervalsfrågor. Antal svarande: 1 000. De som har något av de givna fritidsintressena eller yrkena, grupperades ihop till natur-, växt- och djurrelaterade fritidsintressen respektive –yrken och används i resultatpresentationen som bakgrundsvariabler.

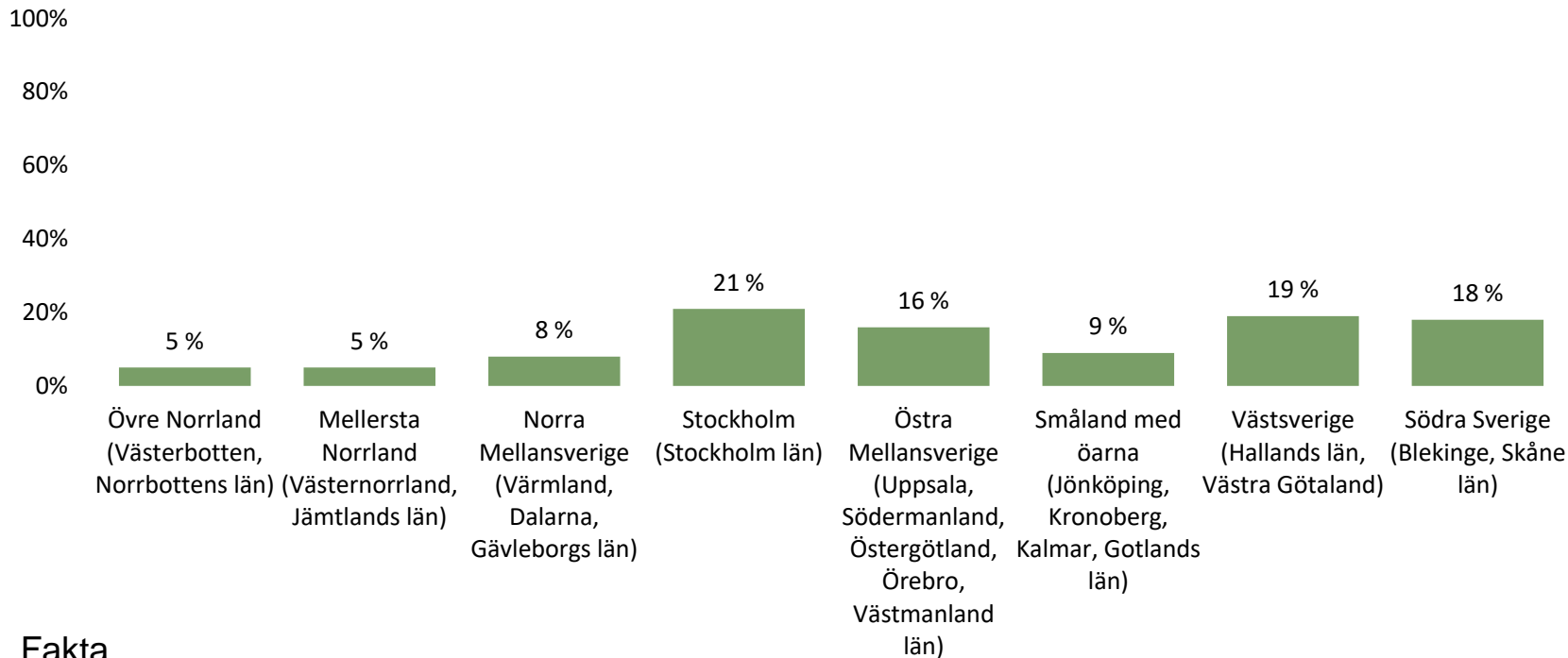
Ålder och kön

Fakta

Information: Envalsfrågor. Antal svarande: 1000

Region

Fakta

Information: Envalsfråga. Antal svarande: 1 000.

I de regioner som hade färre än 200 svarande när de 1 000 slumpmässiga intervjuerna genomförts, togs ytterligare svar in så att varje region skulle ha en svarsbas på 200 svarande – detta för att kunna redovisa mer tillförlitliga resultat per region.

Havs
och Vatten
myndigheten

